

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Františkova ulica 61. Rokopisno ne vračamo. Nepraktični pismi ne sprejemamo. Izdaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za izposojilno 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davak posebej. Polt. šak. rač. 11.153. Telefon 5113

Bolezenski dopusti

Zaradi tožbe neke učiteljice proti odloku ministrstva prosvete radi odpusta iz državne službe na osnovi točke 9 § 104. uradniškega zakona je državni svet razsodil, da osporjeni odlok ne ustreza zakonu iz naslednjih razlogov:

Po točki 9. § 104. uradniškega zakona preneha civilnemu državnemu uslužbencu služba, če se brez starešinske vednosti in dovolitve po svoji krivdi v desetih dneh ne javi na dolžnost po odmoru, dopustu, prenehanju ali po tem, ko je bil poslan na poslovanje izven kraja službe ali ko je zapustil službo.

Iz aktov te tožbe je razvidno, da je tožilka obvestila starešino, da je bolna in je predložila zdravniško spričevalo, radi česar se ni mogla javiti na dolžnost, a razen tega je bila po rešenju kraljevske banske uprave br. 37.779/32 pregledana od zdravniške komisije ter priporočena — ko se je dognalo, da je bolna — za odobrenje bolezenskega dopusta. Radi tega se v tem primeru na tožilko ne more aplicirati določba točke 9. § 104. uradniškega zakona, ker ni zapustila službe po svoji krivdi in brez znanja predpostavljene starešine. Ko je bila tožilka spoznana za bolno in predlagana za bolezenski dopust, bi se ji dopust moral odobriti in ne bi smela biti odpuščena iz službe, kakor se je to zgodilo z osporjenim odlokom po točki 9. § 104. uradniškega zakona.

Radi tega je državni svet na osnovi čl. 17 in 34 zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih s svojo razsodbo anuliral zgoraj omenjeni odlok.

To razsodbo je izrekel državni svet v Beogradu dne 7. decembra 1932, pod št. 38.413.

To načelno rešitev državnega sveta glede bolezenskih dopustov je treba danes oteti iz zaprašenih arhivov, da nastopi svojo boderilo pot med naše učiteljstvo. Nismo mislili, da bo to po tako kratkem razdobju še potrebno, toda varali smo se. Podoba je, da naša »dinamična« doba izživa rešitve, da jih v divjem zamahu svojega zgodovinskega kola čimprej zopet pozablja. Dobro urejene pisarne stanovskih organizacij — čeprav oklepetane — so vendarle nujno potrebne in kakor vse kaže, jih bo treba še izpopolnjevati, nikakor pa ne zatreči kot škodljive razkrojilce človeškega občestva.

V zadnjem času se je vpeljala pri nas zelo nehumana praksa, da se nujni bolezenski primeri rešujejo po kriteriju upravnih organov in ne po strokovnjakih zdravniških predlogih. Ni dovolj, da uživamo učitelji med državnimi uslužbenci že itak privilegirano stališče manjše zaščite, da kličemo že leta po ekvivalentnem disciplinskem postopku, ki bi nam zagotovil vsaj iste pravice obrambe, kakršne v obilni meri uživajo celo ljudje, ki pridejo kakorkoli v navzkrižje s kazenskim zakonom, tudi pri bolezenskih dopustih se je začela uveljavljati proti učiteljstvu tako rigorozna oblika postopanja, da se zaman vprašujemo, odkod mora izvirati tak kriterij ravno napram tistemu stanu, ki zaradi svojega napornege dela, stavljajočega na njegove živce največje zahteve, polni bolnice in bolniške opazovalnice.

Če sploh kdo, moramo prositi mi učitelji v tem pogledu, če že ne blagohotnega, vsaj objektivnega razumevanja in to toliko bolj, ker fungirajo na prosvetnih oddelkih naše uprave ljudje iz učiteljskih vrst, ki so bili premnogokrat dodelani pisarniškimu delu prav radi tega, ker jim njihovo zrahljano zdravje zaradi prenapornega dela v šolskih učilnicah ni dovoljevalo še nadaljnega obstanka na tako ogroženih službenih mestih.

In kljub vsemu tako malo razumevanja! Poznamo razloge, ki naj opravičijo to rigoroznost. Prepogosto »bolovanje« — ki baže meji na zlorabljanje zakonskih določil. Tudi če sponzoriramo tako hotenje, gre po splošnih etičnih zakonih vendarle prednost onemu postopanju, ki rajši spregleda devet in devetdeset prestopkov kot bi enega krivično kaznoval. V naših bolezenskih primerih pa prav gotovo ne gre za tak propore. Predobro vemo, da taka hotenja ne zrasto do nebes; brižno je zato preskrbljeno. Preskrbljeno je po eni strani z dovolj strogimi predpisi glede ugotovitve dejanskega zdravstvenega stanja pri vsakem poedincu, po drugi strani pa po dovolj žalostnih socialnih razmerah v učiteljskem stanu samem. Našteli bi brez težko lahko stotine primerov, ko bi si učitelj moral privoščiti oddiha v svrhu okrepitve svojega zrahljanega zdravja, a ne more in ne sme storiti tega ker mu njegove gmotne razmere tega ne dovolje. Zaradi prepičlih službenih prejemkov so premnogi učiteljski očete primorani iskati si postranskih zaslužkov, če hočejo vzdržati svoje družine na taki socialni stopnji, kakršno bi jim moralo zagotoviti že samo njihovo službeno razmerje. Za take očete pomenja vsako »bolovanje« poleg pomnoženih izdatkov navadno tudi skrajšanje njihovih rednih prejemkov. Kar velja za družinske očete izmed učitel-

stva, velja pa tudi za nebroj samskih oseb obojega spola, ki morajo v današnjih kritičnih časih deliti svojo borno plačo s svojci iz bližnjega in včasih celo oddaljenjega sorodstva.

Zelo nepraktični „praktični učiteljski izpiti“

Ob uspehu v letošnjem oktobrskem terminu.

Letošnji praktični učiteljski izpiti na državnih učiteljskih šolah v Ljubljani in v Mariboru so se v oktobrskem, oziroma novembrskem terminu končali s poraznim uspehom. S strani izpraševalne komisije, prav tako od kandidatov samih, da celo med poklicnimi tovariši starejših let so se slišala razna mnenja, ugovori, kritike in še marsikaj. Zato je potrebno, da se spregovori nekaj besed o tej neurejeni zadevi našega šolstva.

Za oktobrski rok je bilo v Ljubljani prijavljenih 48 kandidatov in kandidat. Od teh jih je napravilo s prav dobrim uspehom 12, z dobrim 21, reprobiranih pa je bilo za 6 mesecev 7 kandidatov in 7 kandidat, kar je ca. 30%. Ena kandidatka je odstopila. V Mariboru pa je bilo od 67 pripravnikov(-ic) reprobiranih kar 24, kar je še celo nad tretjino. Podrobnejši rezultati niso znani, zato se omejimo le na izpit v Ljubljani.

Da je bil tako slab uspeh tistih kandidatov, ki so po dveletnem delu v šoli v tako velikem številu stopili vnovič za zeleno mizo, je iskati vzroka v raznih momentih. Ne trdim, da je menda prvič, kar obstoja učiteljske splošne, tako rigorozno postopala komisija na učiteljski šoli v Ljubljani. Odlik nobenih — kaj bi to! Danes tudi potrebne niso. Pa ne gre za to. Tega tudi ni pričakoval nihče od prijavljenih. V mislih imam le one reprobirane. Zanimivo je dejstvo, da so bili pri teh izpitih kandidati, ki so bili prvi izmed tistih srečnikov s petimi letniki, pa so morali potem cela tri leta čakati na službo. Tako slab uspeh in toliko reprobiranih nam jasno pokaže, da je tu dvojna možnost: ali je izpitni odbor strogo in morda prestrogo ocenjeval, ali pa so bili kandidati pripravljeni tako slabo, kot še nikoli poprej, kar je zelo dvomljivo.

Znano je, da so v poslednjih letih, to je prvi letniki s petletno izobrazbo na učiteljski šoli, bodoči pionirji dovolj podkovani zapuščali šolske klopi. Vsaj o teoretičnem delu se sme to trditi — ker se to pri izpitu ponavlja. V urah brezposelnosti in v dobi inštrukcij ter moralnega in gmotnega propadanja je tu pa tam marsikdo teh izpopolnjeval svoje znanje na univerzi. Vsaj nekaj časa! Nekateri so tudi z uspehom končali pedagoško-filozofsko skupino in diplomirali. Eden izmed teh je tudi po tem izpitu opravljal praktični učiteljski izpit. In če je na naši najvišji znanstveni ustanovi pokazal prav dober ali celo odličen uspeh, menda ni bilo vzroka, da bi ga pri izpitu na učiteljski šoli »lomila«, posebno pri nalogah. Pripravnik, ki mu je dala učiteljska šola vsa leta prav dobre ali celo odlične ocene, je najbrž še v bodoče sposoben za iste ocene, oziroma, da vsaj »zleze skozi«. In tisti, ki je prav dobro ali odlično ocenjen od šolskega nadzornika, ki pozna njegovo delo v šoli in med narodom, menda tudi zasluži, da ne doživi razočaranja pri ponovnih izpitih!

Z idealizmom je šla nova generacija po prestanih petih letnikih učiteljske šole, z diplomami zrelosti v žepu, in po triletnem čakanju z veseljem na delo. Pri izpitu, ki naj se imenuje »praktičen«, pa je doživela razočaranje. Ali niso kandidati sposobni za nadaljnje delo v šoli? Ali se naj še pripravljajo in gulijo slovnico, literaturo, zgodovino, za kar so dobili že oceno pri zrelostnem izpitu? Po delu, ki ga opravlja marsikateri idealni pripravnik ali pripravnica v zadnji gorski vasi, ko naredi na videz nemogoče reči v prid narodu — po tem nihče ne vpraša? Nihče ne ocenjuje edinih kulturnih delavcev in preoblikovalcev naših zapuščenih gorskih otrok iz praktičnega vidika, marveč iz povsem drugega stališča! Zato je kandidat prepričan, da je pri maturi in to še v strožji obliki! Hvalevredno je, če naša učiteljska šola daje sama iniciativo, da se v tem pravcu praktični učiteljski izpiti reformirajo po najnovejših vzgojnih izsledkih. Zakaj se kandidatom ne olajša tisti nepraktični izpit, o katerem je najbrž tudi ves izpitni odbor prepričan, da ne ustreza zahtevam moderne pedagogike? Zakaj kandidati, ki je prav dober kulturni delavec na vasi v tako težkih okoliščinah, organizator, tajnik vseh mogočih društev itd. — ni sposoben za delo v šoli in ga pri izpitu vržejo? Življenje zahteva, da je podeželski učitelj ne samo med štirimi stenami, marveč, da dela za javnost. Zato mora reforma izpitov upoštevati tudi to in ne samo dela v šoli. Ali pa naj se delovanje omeji. Eno ali drugo!

Sedanja generacija ni vajena klečeplazstva, ne poklonov, ne protekcijskega stremuštva in moledovanja. Ne! To se je pokazalo, kako odločno je šla pred zeleno mizo v zavesti, da če »pade«, je to le pred komisijo,

Torej dovolj varnostnih naprav proti vsakršnemu zlorabljanju. Za resnične primere bolezni — in le za te gre — pa prosimo več razumevanja, razumevanja. Za nerazumevanje pa gornjo razsodbo upravnega sveta.

nikakor pa ne pri narodu, ki je za mladega idealista še veliko hušji in strožji — izpit. Narod je najstrožji sodnik in če da on mladim pionirjem priznanje, jim je to tudi v največje zadoščenje.

Eno pa smo bridko občutili, kar lahko z mirnim srcem povemo. Kandidat je sedel za zeleno mizo. Komisija je bila zanj nekaj vzvišenega. Videl sem jih, kako so nekateri z bolestjo in zaročarani gledali v bodočnost, ko je direktor naznanjal, kdo je odstranjen od nadaljnjega polaganja izpita radi slabih pismenih izdelkov... Marsikateri je z grenkobo v duši šel domov v zavesti, da je bil dober, prav dober ali celo odličen v šoli in zunaj nje...

Zato pa morajo praktični učiteljski izpiti dobiti novo obliko in se morajo prereformirati v smislu novih pedagoških načel, zahtevi življenja in praktičnosti, da se bo res videla kandidatova vsestranska zmožnost in marljivost, ki ga usposablja za javno življenje. O tem je že pisal naš priznani pedagog — stro-

Potreba stalnosti

Učitelj, ki hoče biti res vzgojitelj, mora poznati deco ne samo iz šolske sobe, ampak tudi v njenem domačem okolju. On mora dobro poznati tudi starše otrok. Biti mora z njimi v stalnih odnosih. Mora se z njimi razgovarjati in posvetovati, jim svetovati ter jih primerno opominjati, obračajoč njih pozornost na potrebne pozitivne razvojne činitele, ki naj omogočijo sončno mladost in krepko rast in razvoj mladini.

Starši se mnogokrat ne bodo sami potrudili do učitelja, zato se mora on k njim. Ustvariti si mora z njimi pozitiven odnos, da mu zaupajo in verujejo v njegovo vzgojo in pomoč. Ze za to rabi precej časa. Pri tem delu bo učitelj spoznal vzroke, ki ovirajo njegovo delo v šoli in uspešen telesni, kakor tudi duševni razvoj mladine. Videl bo, da zavzemajo mnogokrat odločilno vlogo poleg neekonomskih izrabe dobrin, radi neznanja in nevednosti tudi višje gospodarske sile, ki jih lahko začuti v njih negativnih izrodkih, je pa preslab, da bi jih mogel odstraniti.

Položaj Slovencev na Koroškem

List Gottscheer Zeitung je 1. dec. t. l. priobčil pod naslovom »Frage und Antwort« 20 vprašanj z odgovori o položaju koroških Slovencev. Uredništvo lista G. Z. je poslalo merodajnim krogom v Celovec ta vprašanja, ki se nanašajo na šolske, verske in ostale kulturno politične razmere, z namenom, da se prikaže, v kako ugodnih razmerah žive naši bratje na Koroškem, ter kakšnih ugodnosti niso deležni Nemci na Koroškem.

Primerjanje koroških Nemcev s koroškimi Slovenci ni prikladno. Slovenska manjšina na Koroškem je kljub nasilnemu ponemčevanju desetkrat večja kakor nemška na Koroškem. Slovenci so na Koroškem avtohtoni, dočim so se Nemci šele pred nekaj stoletji priselili na Koroško.

Iz odgovorov samih je razvidno, da nimajo Slovenci niti ene slovenske šole na Koroškem. Predpisi o narodnih manjšinah niso v rabi in le utrakvistične šole so v vseh krajih. Kakšne so učne knjige za Slovence ne pojasnjujejo v odgovorih. Le drugo berilo ima samo slovensko besedilo, zato pa ima več sestavkov, v katerih so Slovenci in Srbi opisani na način, ki ne spada v šolske čitanke. Kate-

VSEBINA:

Bolezenski dopusti.

Zelo nepraktični »praktični učiteljski izpiti«.

Potreba stalnosti.

Položaj Slovencev na Koroškem.

Otvoritev nove šole na Svetini nad Celjem.

Spominčica na grob Emilu Adamiču.

Dajte nam dela!

Naš glas: O začetkih novega dela. — To-

varišice!

Splošne vesti. — Osebnosti. — Kaj vse

pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU.

— Učiteljski pravnik. — Naša gospodar-

ska organizacija. — Mladinska matica. —

Stanovska organizacija JUU. — Novosti

na knjižnem trgu.

kovnjak prof. G. Šilih v članku »Reforma učiteljske izobrazbe« (»Popotnik« 1935/36, 1—2). Potem bodo tudi uspehi drugačni. Tu je nova generacija, ki že posega v javno življenje, ki bije trd boj v najtežjih socialnih, političnih in kulturnih razrvanostih današnje dobe. Tu je tista mladina, ki bo prevzela dediščino starih, tista generacija, ki je po prasnih učilnicah srkala sočne plodove mladih psihologov in pedagogov, ki so se udeleževali in se še udeležujejo na naši najvišji znanstveni instituciji, na naši univerzi. Ta mladina jim je tudi iz srca hvaležna, ker črti vse formalnosti in pedantnosti! Sproščeno je njeno geslo, vera v lastno moč pa jamstvo za bodočnost.

Tone Trdan.

Čim dalje bo v kakem kraju, tem globlje bo lahko prodiral v življenjske razmere dotičnega kraja. Z upoštevanjem spoznanj prilik bo lahko pravilneje usmeril svoje delo v šoli in med ljudstvom. Le tedaj, ako bo dalje časa na enem službenem mestu, bo lahko tam razvil vso svojo poklicno aktivnost. Kakor vrši najuspešnejše religiozno - etično vzgojo duhovnik - župnik le tedaj, ako je stalno v enem kraju, tako bo sodoben učitelj mogel uspešno služiti misiji svojega poklica le, ako bo imel oporo stalnosti službenega mesta.

Naše pravilno poklicno in življenjsko delo nas upravičuje postavljati zahtevo po stalnosti. Mnogi nočejo priznati tega našega dela, toda prej ali slej bodo tudi ostali činitelji, — ki odločajo v marsikateri bistveni točki našega dela in življenja — uvideli, da hočemo biti res pravi vzgojitelji, ki imajo vso pravico do stalnosti službenega mesta in do ugoditve drugim stanovskim potrebam.

U. C.

kizem je urejen tako, da je prva stran tiskana v nemščini in to v gotici, druga ima pa slovenski prevod. Pri nas imajo Nemci 25 nemških učnih knjig. Na Koroškem zna vsakdo razen prav starih oseb nemško. Kako je s slovenskimi krajevnimi imeni je tudi znano. Saj pravijo, da so prosto izmišljena in zato njih uporaba nedovoljena.

Najboljši odgovor na vsa vprašanja podaja knjiga: Theodor Veiter »Die slowenische Volksgruppe in Kärnten«. On sam priznava, da se napram Slovincem krivično postopa. Za utrakvistično šolo pa pravi, da slovenske otroke pretvarja v nemške. To trdi Nemec koroški rojak.

Nemci na Koroškem imajo vse in še več kar jim po dogovorih o narodnih manjšinah pritiče. Pač jim je ponemčevanje slovenskih otrok preprečeno in sedaj se jim toži po razmerah, ki so minule.

Znano je, da poznajo Nemci to »politično krepost«, če hočeš kaj doseči, zahtevaj brez prestopa, kakor da je tvoje. Večkrat ponovljene zahteve zagotove pravico. Da je to res, so nam v dokaz dosežanje izgube našega narodnega ozemlja.

Otvoritev nove šole na Svetini nad Celjem

V nedeljo 22. novembra je bila slovesno otvorena na Svetini nova šolska stavba. S tem je bilo končno ugodno rešeno v tem kraju štiridesetletno vprašanje primernih šolskih prostorov.

Šola na Svetini je bila ustanovljena leta 1873. in se je pouk vse doslej vršil v mali, za silo adaptirani hiši, ki so jo bili domačini postavili že leta 1816. za župnišče, ko so si prizadevali, da bi ustanovili samostojno župnijo. Poslopje je imelo eno učilnico 36 m². Število učencev se je od ustanovitve več kot podvojilo, tako da ima šola sedaj okrog 150

šolcobveznih otrok. Enorazrednica je bila si-cer že leta 1901. razširjena v dvorazrednico, vendar občina ni mogla preskrbeti prostora za novi razred, ker je bila gospodarsko prešibka. Šele po priključitvi prejšnje samostojne občine Svetine k Teharjem so se ustvarili potrebni pogoji za rešitev tega vprašanja.

Načrte za prezidavo je prikrbela kralj. banska uprava brezplačno. Stavba je enonadstropna, spodaj zidana, zgoraj lesena. V pritličju je stanovanje za šolskega upravitelja in eno učiteljsko stanovanje ter pisarna. V prvem nadstropju sta dve svetli učilnici

6 × 9 m in stranišča. Stavba ima prostorne kleti, kjer je tudi pralnica - kopalnica in kurnik. Zunanost nam kaže tipičen primer lesene planinske šole in je v poseben okras kraju, ki je že od nekdaj priljubljena izletna točka. Stroški so znašali 250.000 din. Država je dala že pred leti 10.000 din podpore, bivši občinski odbor v Mariboru 15.000 din, banovina 20.000 din podpore in 30.000 din brezobrestnega posojila za dobo desetih let. Občina Svetina je iz svojega gozda prispevala gradbeni les, katerega se je porabilo kakih 200 m³, za ostalo potrebno vsoto pa je občina Teharje najela amortizacijsko posojilo. — S

Spominčica na grob Emilu Adamiču

Nepozabni nam tovariš Emil! Tako radi bi se bili z besedo poslovili od Tebe ob Tvojem zadnjem domu pri sv. Križu, toda beseda ni mogla na dan — objemala nas je nema žalost, ki nam ni pustila do suhih besed, s katerimi se nikakor ne da povedati to, kar čuti ranjeno srce. Bil si nam že na učiteljskem pravi tovariš — bratovski si nam priskočil na pomoč, ako nam je nagajala kaka poredna nota ali se nam ni hotel posrečiti pravi akord. Bil si nam že takrat pevski in glasbeni vodja, a tudi Tvoj svetel značaj in plemenito srce je vedno harmoniziralo z nami — tvojimi prijatelji in tovariši! In ko smo se sestali zadnji ob 35 letnici našega trpljenja v divnem gorenskem Trziču, si dospel med nas zadnji — a tisočkrat škoda, da si sedaj odšel prvi tja, od koder ni vrnitve.

Dajte nam dela!

Osem sto nas je, ki iz dneva v dan čakamo in gledamo v brezupnost. Kaj pomeni to za nas, kaj za družbo in dobo, v kateri živimo? Naj to neizčrpljivo problematiko sedanjosti vsaj približno prikažejo naslednje vrstice, ki naj bodo naši javnosti v informacijo, odgovornim pa, ki z mirnostjo in resigniranostjo gledajo 800 propadajočih mladih življenj, v resno syarilo.

Z ljubeznijo in voljo zgrajeni temelji idealizma, morale in časti se majejo. Razmere v katerih živimo so nam dale pečat dvojnega ponižanja. Prvo ponižanje smo doživeli ob spoznanju, da se naš spotevencirani idealizem ne upošteva ter da nihče njima smisla, da bi te mlade prekipeljavajoče sile daj v službo narodu. Drugo, ki je morda še večje od prvega, pa je zavest, da kljub sposobnosti za delo in dejal bi v kulminaciji mladih sil, živimo na račun drugih, bodisi staršev ali pa od javnih podpor. Oboje nas ponižuje ter razkrajja človeško dostojanstvo in čast. Zdi se celo, da je na delu neka razumljivo nerazumljiva tendenca, ki hoče mladim ljudem zlomiti poštenost, da bi jih naredila ponižne in neodporne za eksperimente, ki so čestokrat v dnevnici politiki »potrebni«. Nujno je, da v takih okoliščinah marsikdo klone in se ne dvigne več. Mlad je doživel »notranji preporod« in spoznal zakonitosti današnjega življenja, katerega nosilci so kameleonski značaji.

Kdo ima pravico narod postavljati v tako usodno stanje, kdo jim je dovolil igrati se z usodo naroda? Ni fraza, da so kulturnejši in izobraženejši narodi tudi gospodarsko močnejši. Logična konsekvence tega dejstva je, da z gospodarsko močjo raste tudi politična in z njo zvezana agresivnost, katere žrtev postanejo manjši in slabšeji. To resnico smo spoznali mi vsi ter z grozo gledamo na usodo naroda, ki ga ljubimo.

Ugovor in trditve, da ni kreditov, naj odpade, ker njegove utemeljenosti nikakor ne moremo priznati. Ali mora biti res postavka za prosveto v državnem proračunu zavržena pastorka? Narod plača in daje ogromne datjave, nima li pravice zahtevati vsaj minimum

prezidavanjem se je pričelo 18. maja t. l. in je bil pouk od tedaj prekinjen, ker ni v kraju nobenega zasilnega prostora.

Slovesne otvoritve se je kot zastopnik kralj. banske uprave udeležil g. banovinski šolski nadzornik Štrukelj, za sresko načelstvo pa sreski šolski nadzornik g. Pestevšek. Po blagoslovitvenih obredih, katere je opravil šentrupertski župnik g. Jager, in po pozdravnih in priložnostnih govorih je krajevni šolski odbor pogostil zastopnike oblasti, obrtnike in druge povablence. Pri slovesnosti je sodelovala znana svetinska godba na pihala.

Povzpeli smo se takrat na skaloviti Ljubelj in v duhu vidim Tvojo mogočno postavbo — razprostrli si roke — objeli smo se na meji tužnega Korotana in vzkliknili si: Fantje, mi si ostanemo zvesti do groba! Da, ljubi Emil! Zvest si nam ostal do groba. Vedno si se zanimal za našo usodo in za usodo naših rodbin. Dober si bil — predober!

Dovolj torej — brate — da Ti posadim na grob skromno spominčico: Tudi mi smo bili Tebi vedno zvesti, ostanemo Ti zvesti ne samo do groba — tudi v Tvoj prerani grob sega naša nevenljiva zvestoba in ljubezen do Tebe, dragi Emil — do Tvojih lepih pesmi in do Tvojega zlatega tovariškega srca!

Spavaj mirno in snivaj o preteklih srečnih letih naše mladosti. Večni ti spomin!

Tone Kuhar in tovariši — sošolci.

— urejeno šolstvo? (200 učnih moči manjka samo v dravski banovini.)

V naši borbi za nastavev nam nihče ne more očitati sebičnosti in kruhoborstva. Ne borimo se za kos kruha, ki bi ga z nastavitvijo dobili. Taka metoda bi nas poniževala in jo odklanjamo. Sklicujemo se le na potrebo celote naroda. Prav tako pa tudi najodločnejše odklanjamo naziranje, da je bil s tem, ko je bil nekdo nastavljen, deležen neke posebne milosti in še nadalje, da se v ta pojem vključuje neka apriorna hvaležnost tistim, ki so ga nastavili in mu »pomagali«. Hočemo dela in dati narodu, kar po svojih strokovnih sposobnostih dati moremo. Le tako bo narodu dana pot k boljši in lepši bodočnosti, ki tudi ne sme biti več samo beseda.

Komur od merodajnih je kaj za mladino ter njen moralni obstoj in dalje, komur so interesi naroda sveti, ta ne more in ne sme mimo teh faktov. Naj se vendar že začne razmišljati o tem prevažnem vprašanju in naj vse delo ne obstoja le v tolažbah, da bodo nastavitve »prihodnji mesec«, kar se nam iz dneva v dan servira.

Nihče nima in noče imeti razumevanja za naše težnje, čeprav je naša zahteva in borba pravična in bolj življenska, kakor katerakoli in kdajkoli. Moč je v nas samih, zainteresirani moramo k tej akciji vse tiste, ki o tem odločajo in tudi tiste, ki imajo od te odločitve korist. Sami moramo začeti reševati svoja življenjska vprašanja. Ostanimo trdni kljub ponižanju, ki se nam meče v obraz! Z voljo, z zaupanjem v bodočnost ter s spontanostjo in solidarnim nastopom tudi uspeh ne more in ne sme izostati!

Brezposelni učiteljski abiturient.

— Če hočeš dobiti kako službo, je boljše da koga poznaš, kot da kaj znaš.

Jos. R. Pollok, prof. na Mihiganski univerzi v Ameriki.

Naš glas

O začetkih novega dela

Naloga vzgojitelja in učitelja je, da vztrajno odstranjuje ovire, ki zavirajo otroka v normalnem in uspešnem razvoju in da pomaga pri ustvarjanju novih činiteljev in dejstev, ki pospešujejo in omogočujejo otrokov razvoj. V šoli bo učitelj za to lahko že nekaj storil, a vse to ne bo niti procent tega, kar mora on kot sodoben učitelj storiti.

Večino svojega mladega časa preživi otrok na domu, kjer živi v stalni skupnosti z domačimi. V šoli se otrok samo uči, a igra se, i.e. opravlja razna domača dela, spi itd. le doma. O vsem tem učitelj mnogokrat nima prave slike, ker se ne potruži do otrokovega miljeja. Včasih dobi tudi nehoti vpogled v to otrokovo življenje in če je pravi učitelj, se tedaj vsaj malo zamisli.

Vsak, ki hoče biti sodoben in aktiven učitelj, bo z novim delom pričel z največjo delavnostjo, nesebičnostjo in vztrajnostjo.

A kako začeti? — se morda ta ali oni sprašuje. Za uspešen začetek je predvsem potrebno, da učitelj opusti do sedaj morda pri marsikomu običajno malomeščansko vzvišeno stališče nad maso. Radi svoje izobrazbe in svojih vzgojiteljskih sposobnosti in dolžnosti mora biti učitelj v vsakem oziru nad ljudstvom, a tega ljudstvo ne sme čutiti kot prepad, ki loči dva bregova, ampak kot izvir novih sil in pobud za splošen dvig. Vsak učitelj — zlasti pa pripadniki, ki smo dovršili tudi »solo brezposelnosti«, — sam čuti in doživlja materialno in duševno — duhovno bedo in krizo naših dni in mu zato korak do ljudstva ne bo neroden in neprijeten, ampak notranja meja za prelom z izživeto preteklostjo in sprostitve sil v stvarnejšem delu.

Tovarišice!

Koliko sto mladih učiteljic je raztepenih naokrog po Sloveniji in skorajda ne vedo druga za drugo! V zapuščenih krajih, gorskih seliščih, vseh stisnjenih med bregove, na slabo organiziranih šolah, oddaljenih od prometnih sredstev, izgubljajo svoje energije v tem, ko iščejo polje svojega udejstvovanja, ko hočejo dati življenja svojim mladim silam. Izgubljajo se v iskanju in le redke so, ki najdejo takšno zaposlitev, ki bi jih povsem zadovoljila. Večina pa jih je, ki se ne znajdejo, katere so v svojem kraju tako slabo zasidrane, kot da pričakujejo, da jih odpiha vsak čus kakšna sapica.

Nikakor ni v interesu učiteljice, katere delo v šoli naj bi rastle iz potreb okoliša, da podoželja ne pozna. Spoznati ga mora v njegovem gospodarsko-kulturno-socialno razvijajočem se dejanju in nehanju. Posebno naj bi se potrudila vsaka učiteljica spoznati, v kakšnih razmerah živi žena sredi tega dogajanja. In pri iskanju vzrokov teh razmer bodo nastala vprašanja, ki bodo nujno zahtevala odgovor. Samo bo rastlo delo, ki sicer ne bo plačano, ki pa bo vendar plodonosno, zakaj

problem naše žene nam bo prikazalo v novi luči.

Da pa bo mogoče takšno delo med učiteljicami, morajo biti te med seboj v stalnem kontaktu. Posebno one, ki imajo že več službenih let in so se kolikor toliko že zviševale v podeželske razmere, naj bi se strile ter poskusile vsaj s pismi vpeljati mlajše tovarišice v delo na vasi. Nadalje bi bilo želeli, da se učiteljice v polni meri priključijo delu za naš učiteljski pokret, ki zastopa načelo, da je treba dvigniti ugled ženskega dela na višino ugleda, ki ga uživa moško delo. Zenska imej pravico soodločanja v vseh vprašanjih!

Nadalje bi se morale zavzeti vse učiteljice za to, da mlajših tovarišic in tovarišev ne bodo več nastavliali na nižje organizirane šole, kjer so brez močne opore vprav v prvih službenih korakih, ko potrebujejo nasvetov in vpeljevanja v delo. Premnogokrat se ne najdeja in zgrešita mlada tovarišica in tovariš cilj svojega delovanja vprav radi tega, ker sta v najtežjih dnevih prepuščena sama sebi!

Tovarišice, pozivamo vas vse, ki je v vas ogenj mladih misli, da se priključite našemu pokretu in podprete vsako našo akcijo, ki bo stremila za dvigom učiteljevega dela!

Splošne vesti

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE

želita

vsem čitateljem, sotrudnikom, tovarišicam in tovarišem

Uredništvo in uprava

»Učiteljskega tovariša«

— Prihodnja številka »Učiteljskega tovariša« izide zaradi božičnih praznikov v četrtek 31. decembra.

Vsem članicam in članom

želi

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE
JUJ — sekcija za dravsko banovino

ODKLONJENA RESOLUCIJA NA ZBOROVANJU HRVATSKIH UČITELJEV.

»Jutro« od 12. t. m. piše pod tem naslovom:

Poročilo smo že, da se na Hrvatskem vršijo učiteljska zborovanja, ki jih izven okvira učiteljske stanovske organizacije sklicujejo sreski šolski nadzorniki. Zborovanja se sklicujejo na osnovi §§ 147 in 148 zakona o narodnih šolah in je udeležba na njih za vse učiteljske obvezna. V sredo je bilo tako zborovanje v Varaždinu, v četrtek pa v Krapini za učiteljsko iz srezov Krapina, Klanjec, Zlatar, Stubica in Sv. Ivan Zelina. O poteku zborovanja posnemamo po zagrebških listih:

Predsedoval je sreski nadzornik za krapinski srez Bakliž. Kakor v Varaždinu je imel tudi v Krapini glavni referat načelnik ministrstva prosvete Ilija Maričić. Nato je bila prečitana že pripravljena resolucija, ki najprej pravi, da učitelji iz gori navedenih srezov pozivajo vladu, naj se jim v materialnem pogledu vrne, kar jim je bilo v zadnjih letih odvzeto.

Po prečitani resoluciji se je oglasilo nekaj navzočih učiteljev, od katerih so nekateri zahtevali, naj se prvi del resolucije briše, ker je odvisen. Isto zahtevo so namreč postavili učitelji že na skupščinah svoje stanovske organizacije. Nastala je debata, v kateri je bil končno stavljen in od vseh z aklamacijo odobren predlog, naj se dotični pasus sicer pusti v resoluciji, toda pristavijo naj se mu besede »... kakor je to učiteljsko že ponovno zahtevalo na svojih društvenih zborovanjih in na učiteljskem kongresu«.

Predsedujoči šolski nadzornik tega dostavka ni hotel vstaviti v resolucijo, zaradi česar je predlagatelj protestiral in predlagal, naj se potem rajši vsa resolucija odkloni, ker je itak samo papir in ne pomeni nič. Ta predlog je bil z burno aklamacijo soglasno sprejet.

Složni in odlični nastop učiteljskega močno vplival na prisotnega ministrskega načelnika Maričića. Dvignil se je in v lepem govoru čestital učiteljski Hrvatskega Zagorja, da je tako kompaktno in enodušno. Po vsem tem mu ni potrebna nikakva resolucija, kajti resolucija je res le papir, ki se čita ali ne čita, za njega pa je važno to, kar je videl, in o tem bo poročal ministru. Pozival je končno učiteljsko, naj bo res ljudsko učiteljsko in naj po svojih najboljših močeh naredi vse, da bo prebivalstvo dobro. On bo tudi brez resolucije storil kolikor največ bo mogel.

ZADRUŽNO KNJIGOVODSKI TEČAJ ZA BREZPOSELNE UČIT. ABITURIENTE

JUU — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani priredi dvomesečni večerni tečaj za združeno knjigovodstvo, organizacijo in vodstvo zadrug. Tečaj se prične 18. januarja 1937 ob 19. uri v prostorih gremialne šole v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica. Predavanja bodo dnevno po dve uri od 19. do 21. ure do konca februarja 1937. Sobote in prazniki so izzeti. Med tečajem bo tudi več poučnih ekskurzij. Vse učne pripomočke in pouk dobijo udeleženci brezplačno. Tečaj je namenjen zgolj brezposelnim učit. abiturientkam in abiturientom. Prijave se bodo upoštevale po vrstnem redu dospelosti, ker je število udeležencev omejeno. Nasloviti jih je na JUJ — sekcijo za dravsko banovino v Ljubljani. Hrano in stanovanje si morajo tečajniki sami oskrbeti. Pripominjamo, da se bo sličen tečaj vršil v najkrajšem času tudi v Mariboru za mariborske abituriente. Z ozirom na to, da se bodo mogli teh tečajev udeležiti

abiturienti in abiturientke iz Ljubljane oziroma iz Maribora, bo sekcija za zunanje priredila še en tak tečaj v teku glavnih počitnic, ko je mogoče dobiti v internatih cenena stanovanja.

JUU — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani.

Tajnik: P. v. podpredsednica:
Metod Kumelj s. r. Franja Završanova s. r.

PEDAGOGSKA EKSURZIJA JUJ NA ČESKOSLOVAŠKO

Ekskurzijski odsek bo organiziral v drugi polovici meseca maja 1937. 10 dnevno pedagoško ekskurzijo na Čekoslovaško. Potovali bi v avtobusih na progi: Ljubljana, Maribor, Wien, Bratislava, Brno, Zlin, Olomouc, Pardubice, Praga, Plzen, Č. Budjevice, Linz, Celovec, Ljubljana. Vožnja in vsa oskrba ca 1600 din. Prijave do 15. januarja 1937. Mesečni obroki a 260 din od decembra do vključno maja. Za vsako prijavnico bo odprt konto pri Učit. posojilnici v Ljubljani. Prijavnico in čeke bomo poslali po 15. dec. 1936, ko bo ugotovljeno, če je dovolj prijavljenec. Prijave EO pri JUJ v Ljubljani, Franciška ulica 6.

— Smučarski tečaj. Slovensko Planinsko društvo priredi v sporazumu z JUJ, sekcijo za dravsko banovino, smučarski tečaj za učiteljsko na Veliki Planini od 1. do 9. januarja 1937. Tečaj bo vodil učitelj JZSS. Stanovanje in hrana dnevno 25 din. Prijave sprejema do 25. decembra JUJ v Ljubljani, Franciška ulica 6. Velika Planina leži na najbolj prostorni planini in je lahko dostopna iz postaje Kamnik. Nudi najboljše smučarske terene. Je pravi smučarski raj, posebno za začetnike, radi nešteto položnih pobočij. Snežne prilike so jako ugodne za vežbanje. Snežne prilike na Veliki Planini so že sedaj zelo ugodne. Prostrana smučišča pokriva nad 60 cm snega.

EKSURZIJA UČITELJSTVA NA SVE- TOVNO RAZSTAVO V PARIZ

Ekskurzijski odsek JUJ sekcije za dravsko banovino bo organiziral za učiteljsko in po njih vpeljane sorodnike in znance 12 dnevno potovanje na svetovno razstavo v Pariz v prvi polovici meseca julija 1937. Tja grede bi potovali preko Švice, nazaj grede preko Italije. Med potjo si bomo ogledali posamezna mesta in njihove zanimivosti. Posebno pazno bo odbor pri organizaciji poklanjal pedagoškim in kulturnim ustanovam. Podrobnosti za enkrat še ne moremo objaviti, sporočamo pa približno ceno in upamo, da ne bo prekoračena. Stroški za potovanje, prehrano, stanovanje, ogled razstave itd. so preračunani na

2200 Din.

Ta znesek morejo prijavitelci plačati v mesečnih obrokih a 275 din od decembra do vključno julija 1937. Prijavni rok je do 15. januarja 1937. Naknadne prijave bomo upoštevali le po možnosti. Če se bo do najavljenega roka prijavilo zadostno število udeležencev, bomo vsem poslali v podpis prijavnico in čke Učit. hranilnice in posojilnice v Ljubljani, kamor bodo nakazovali mesečne obroke. Istočasno s podpisom prijavnice bodo morali prijavitelci plačati tudi prvi obrok. Ostale podrobnosti bodo sledile v prihodnjih številkah »Učit. tovariša«. Prijave: EO pri JUJ v Ljubljani, Franciška ulica 6.

— Praktični učiteljski izpiti na drž učiteljski šoli v Ljubljani, ki so se vršili pod predstvom direktorja Marolta Nandeta v dneh od 4. do 14. decembra t. l., so se končali s sledečim izidom: S prav dobrim uspehom so napravili izpit sledeči učitelji(-ice)-pripravniki: Erker Gabrijela, Ajdovec, Novo mesto; Grile Ljudmila, Kopanj, Ljubljana okolica; Hamersak Pavla, Solčava, Gornji grad; Kos Ana, Sodražica, Kočevje; Košir Franciška, Sv. Lenart, Laško; Kožuh-Svoboda Alma, Naklo, Kranj; Slapar Vera, Studenec, Krško. Z dobrim uspehom pa: Cirk Zdenka, Briva, Kočevje; Duša Vekoslava, Mozelj, Kočevje; Ile Marija, Sodražica, Kočevje; Pirč Marija, Radovica, Črnomelj; Skulič Edvard, Gornje Pirnice, Ljubljana okolica, in Šušteršič Justina, Černošnice, Novo mesto. Reprobirani pa so bili 2 kandidata in 2 kandidatki. Izpitni odbor.